

УДК 599.4 (477.8)

ПЕРША ЗНАХІДКА НІЧНИЦІ ПІВНІЧНОЇ *MYOTIS BRANDTII* У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ, УКРАЇНА

Михайло Дребет¹, Олена Ярошинська²

¹Національний природний парк «Подільські Товтри» (Кам'янець-Подільський)
вул. Польський ринок, 6, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл., 32301
e-mail: mikedrebet@gmail.com

²Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці)
вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, Чернівецька обл., 58000

The First Record of Brandt's Bat *Myotis brandtii* in the Chernivtsi Region, Ukraine. — Drebet, M., Yaroshynska, O. — Brandt's bat *Myotis brandtii* belongs to the group of sibling species of "whiskered" bats. It is one of the least studied bat species of Ukraine. The geographical range of Brandt's bat covers all administrative regions (provinces) and main natural regions of western Ukraine, except Polissia and Bukovina. In October 2016, in the basin of the Middle Dniester River Valley, near Pryhorodok village, Khotyn district a mummified specimen of Brandt's bat was found. This finding is the species' first record in the Chernivtsi region of western Ukraine. In spite of a number of reported records, the range of Brandt's bat in western Ukraine remains unclear.

Key words: bats, sibling species, *Myotis brandtii*, distribution, Ukraine.

Перша знахідка нічниці північної *Myotis brandtii* в Чернівецькій області, Україна. — Дребет, М., Ярошинська, О. — Нічниця північна *Myotis brandtii* належить до групи видів-двійників «вусатих» нічниць, є одним з найменш досліджених видів кажанів України. Ареал *M. brandtii* на заході України охоплює більшість адміністративних областей за виключенням регіонів Полісся і Буковини. У жовтні 2016 р. в середній течії річки Дністер, поблизу села Пригородок, Хотинського району було знайдено одну муміфіковану особину *M. brandtii*. Дана знахідка є першою реєстрацією виду на території Чернівецької області. Незважаючи на ряд відомих знахідок, ареал *M. brandtii* на Заході України залишається до кінця нез'ясованим.

Ключові слова: кажани, види-двійники, *Myotis brandtii*, поширення, Україна.

Вступ. Нічниця північна *Myotis brandtii* є одним з найменш досліджених видів кажанів України (Тищенко, 2003). Вид належить до групи видів-двійників «вусатих» нічниць, які відносно легко ідентифікуються за екстер'єрними ознаками. Ареал *M. brandtii* на заході України охоплює більшість адміністративних областей, за виключенням регіонів Полісся і Буковини (Загороднюк, 2009).

Матеріал і методика. У жовтні 2016 р. в середній течії р. Дністер поблизу с. Пригородок Хотинського р-ну знайдено муміфіковану особину кажана, визначеного як *M. brandtii*. Нічниця висіла прикріпленою до вапнякового виступу берегу річки (рис. 1). Вказана ділянка є частиною території національного природного парку «Хотинський», який розташований в межах Хотинсько-Могилівського Придністров'я і займає східну частину Чернівецької обл. (Сокирянський, Кельменецький і частково Новоселицький та Хотинський райони).

Екстер'єрні ознаки знайденої особини. Довжина передпліччя становить 37,0 мм. Знайдений екземпляр — самець, що має характерну бульбоподібну форму *glans penis*, яка є однією з характерних ознак цього виду (Тищенко, 2003), забарвлення хутра — світло-коричневе (відносно загалом темних видів групи «вусатих» нічниць), вушниця ледь виступає за кінчик носа, козелок не гострий, епілема відсутня. Окрім того, верхні та нижні малі премоляри практично однакових розмірів.

Рис. 1. Нічниця північна *Myotis brandtii* (фото О. Ярошинська).

Fig. 1. Brandt's bat *Myotis brandtii* (photo by O. Yaroshynska).

Отже, описана знахідка є першою реєстрацією цього виду на території Чернівецької обл. Незважаючи на ряд відомих знахідок, ареал *M. brandtii* на заході України залишається нез'ясованим. Є припущення, що вид перебуває у фазі розселення в межах Західного регіону (Загороднюк, Дикий, 2009). Дані моніторингу ключових зимових сховищ кажанів в межах Кам'янецького Придністер'я (територія НПП «Подільські Товтри», суміжна з НПП «Хотинський») впродовж декількох останніх років демонструють поступове збільшення кількості зимуючих особин *M. brandtii* в порівнянні з нічницею вусатою, *Myotis mystacinus*, зимові знахідки якої залишаються переважно поодинокими (Годлевська, 2011; Дребет, 2012).

Література

- Годлевська, О. В., Гхазалі, М. А., Тищенко, В. М. та ін. Результати першого повного зимового обліку кажанів у двох ключових підземних місцезнаходженнях в Центральному Поділлі (Україна) // Вестник зоології. — 2011. — Том 45, № 1. — С. 81–84.
 [Godlevska O. V., Ghazali, M. A., Tyshchenko, V. M. et al. Results of the winter bat census in two sites of the Central Podolia (Ukraine) // Vestnik Zoologii. — 2011. — Vol. 45, No. 1. — P. 81–84. (in Ukr.)]
- Дребет, М. Динаміка населення кажанів НПП «Подільські Товтри» // Динаміка біорізноманіття 2012 : 36. наук. пр. / За ред. І. Загороднюка. — Луганськ : Вид-во ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2012. — С. 61–63.
 [Drebet, M. Dynamics of bat populations in NNP Podilsky Tovtry // Dynamics of Biodiversity 2012. — Luhansk : Luhansk Natl. Univ. Press, 2012. — P. 61–63. (in Ukr.)]
- Загороднюк, І., Дикий, І. Нічниця північна (*Myotis brandtii*) на заході України: ідентифікація, поширення, екоморфологія // Вісник Львівського університету. Серія біологічна. — 2009. — Вип. 49. — С. 111–127.
 [Zagorodniuk, I., Dykyi, I. Brandt's bat (*Myotis brandtii*) in the Western Ukraine: identification, distribution, ecomorphology // Visnyk of the Lviv Univ. Series Biology. — 2009. — Iss. 49. — P. 111–127. (In Ukr.)]
- Тищенко, В. Перші знахідки *Myotis brandtii* (Chiroptera) на Поділлі (Україна) // Вестник зоології. — 2003. — Том 37, № 6. — С. 72.
 [Tyshchenko, V. First records of *Myotis brandtii* (Chiroptera) from Podolia (Ukraine) // Vestnik zoologii. — 2003. — Vol. 37, No. 6. — P. 72. (in Ukr.)]
- Тищенко, В. *Myotis mystacinus* та *M. brandtii* (Chiroptera) в умовах симпатрії на Поділлі (Україна) // Вестник зоології. — 2003. — Том 37, № 6. — С. 90.
 [Tyshchenko, V. *Myotis mystacinus* and *M. brandtii* (Chiroptera) from Zone of Sympatry in Podolia (Ukraine) // Vestnik zoologii. — 2003. — Vol. 37, No. 6. — P. 90. (in Ukr.)]